

הנבחרת דעות

השינוי בתפקידן של הרשויות המקומיות כאן כדי להישאר

הפלונטר הפוליטי והקורונה הפכו את הרשויות המקומיות למחוזות, מעורבות ופעילות חברתית יותר מאי פעם. בסופו של דבר, כולם מרוויחים מהפיקוד שתפס השלטון המקומי על השירותים החברתיים

משה שפירא 09:10 04/04/2021 3 דק' קריאה

תגיות: רשויות מקומיות / השלטון המקומי

חיים ביבס (צילום: מרק ישראל סלם)

בזמן שהאירועים הפוליטיים תופסים בימים אלה את רוב הכותרות, מתרחש באחרונה בישראל שינוי ממשלי וכלכלי דרמטי, אשר כמעט ועובר מתחת לרדאר. מדובר בהפיכתן של הרשויות המקומיות לכתובת המרכזית עבור יוזמות ופרויקטים חברתיים. החל מליווי בתעסוקה, דרך חינוך וכלה ברווחה - השלטון המקומי מוצא את עצמו אחראי יותר ויותר על אספקת שירותים חברתיים, במקום השלטון המרכזי.

השינוי נובע בראש ובראשונה מהפלונטר הפוליטי, אשר הותיר את ישראל בלי ממשלה מתפקדת ובלתי תקציב מזה שנתיים. הדרג המקצועי במשרדי הממשלה אומנם עושה כמיטב יכולתו, אבל נאלץ לפעול במציאות בלתי אפשרית. בנוסף, הקורונה הובילה לחיזוק סמכויותיהן של הרשויות המקומיות מצד הממשלה, ולהגדלת ההשקעה בהן מצד תורמים פרטיים שחיפשו אמצעים יעילים וזריזים לסייע ישירות לתושבים. צירוף הנסיבות הזה יצר שלטון מקומי מחוזק, מעורב ופעיל חברתית יותר מאי פעם.

למעשה, מרכז הכובד של העשייה החברתית בישראל החל לנוע מהשלטון המרכזי לשלטון המקומי כבר לפני מספר שנים. היה זה במידה רבה עקב התפכחות בקרב יזמים חברתיים אשר חיפשו הזדמנויות ליצירת שיתופי פעולה מהירים יותר ומסורבלים פחות. היזמים הללו עייפו מהבירוקרטיה

והנושאים וניגון ונווה וקשיים והכוונים בשיוטופי פעולה עם השלטון והנווה כ"כ. נ"ב א"ו, לפני כונוש שנים, התחלנו לראות עלייה בשיוטופי הפעולה שבין עמותות ותורמים לבין רשויות מקומיות. בשנתיים האחרונות, לנוכח סבבי הבחירות והקורונה, המגמה הזו רושמת שיאים.

השינוי מבורך. רשויות מקומיות מציעות ניהול יעיל יותר של פרויקטים חברתיים עם הצלחות מהירות. אף שהבירוקרטיה המוניציפלית לרוב דומה או לזו הממשלתית, ההתקשרות עוברת חלק יותר בזכות הדנ"א של השלטון המקומי. זה מתאפיין בחיבור טוב יותר לצרכים בשטח - יתרון מרכזי לעומת משרדי הממשלה - כמו גם בגמישות מחשבתית.

לשלטון המקומי גם אחריות גדולה יותר כלפי התושבים, פשוט כי ראשי הרשות המקומית חשופים יותר לביקורת ישירה מהתושבים ונמדדים לפי ביצועיהם ביומיום. המחקר תומך ביתרונות האלה. לדוגמה, מחקרים שנערכו בארצות הברית לגבי פרויקטים כגון מניעת נשירה מבתי ספר ומניעת אלימות במשפחה מצאו כי התוצאות הטובות ביותר נמדדו לא רק כאשר הסיוע ניתן בצורה הוליסטית (קרי, סביב מספר תחומי התערבות) אלא גם כשהתבצע בפרישה מקומית ולא ארצית.

בסופו של דבר, כולם מרוויחים מהפיקוד שתפס השלטון המקומי על השירותים החברתיים. התושבים נהנים משירותים יעילים יותר, הרשות המקומית נהנית מהשקעות גדולות יותר בזכות הפילנתרופיה, והחברה האזרחית נהנית משותפה קרובה ביישום מיזמים חברתיים. דוגמה לכך ניתן למצוא בתוכנית שאנחנו מובילים בימים אלה לשיקום כלכלי ומשפחתי של משקי בית ממעמד הביניים ומהמעמד הבינוני-נמוך, אשר נפגעו בקורונה. הרשויות המקומיות במודיעין, נס ציונה, ראשון לציון, כפר סבא, רעננה וערים נוספות נרתמו לתוכנית, ומאות משפחות זוכות כעת לסיוע בזמן אמת כדי שיוכלו להיחלץ מהמשבר.

השינוי בתפקידן של הרשויות המקומיות כאן כדי להישאר. לכן, על הרשויות לייעל עוד יותר את מנגנוני העבודה מול שותפים מהמגזר החברתי כדי להבטיח שהתושבים יקבלו את השירותים הטובים ביותר, בעיתוי הנכון. על שחקנים נוספים מקרב החברה האזרחית והפילנתרופיה להפנים כי האופק לשינוי חברתי מצוי בשלטון המקומי, ולכוון לשם את רוב המאמצים, ועל המדינה להכיר ביתרונות, ולהמשיך לחזק את הרשויות המקומיות בסמכויות ובתקציבים.

הכותב הוא מנכ"ל קרן ידידות טורונטו